

Puuttuva rengas

ULLA VIERTOLA

Leila Korhosen yritys, Hellyys ja Läheisyys Oy, on hyväksytty kaupparekisteriin toimialanaan ”pahanolon poistaminen ja hyväolon palauttaminen”. Jos haluaa harjoittaa itsetutkiskelua, näiden sanojen viereen kannattaa ehkä hetkeksi istahtaa ajattelemaan. Mitä Leila Korhonen oikeastaan tekee eläkseen? Milaista se pahaolo on ja miten hyväolo palautetaan? – Hyviä kysymyksiä sellaiselle, joka haluaa tarkastella omaa maailmankuvaansa.

Rikoskomisario Antero Mokka on sinkku, mutta hän ei silti elä loputonta laatuaikaa. Päinvastoin, ainakin Leila Korhosen mielestä Mokka on raskaana yksinäisyydestä. Poliisiin ammatissa joutuu usein kärsivällisesti pidättelemään tunteitaan. Kun Mokka tuntee olevansa vaarassa menettää malttinsa, hän katselee ikkunasta lintuja. Linnut edustavat jotakin, joka ei mitenkään liity hänen työhönsä. Ja linnut ovat uskollisia ja yksiavioisia. Sekä luontodokumenttien että jokamiehen omien kokemusten mukaan linnut tosiaan näyttävät elävän entistä vanhakantaista ja pysähtynyttä elämäänsä vielä armon vuonna 2006. Vaikka porno tuottaja Matt Dickson esittelee uutta ”Jättipano”-elokuvaansa ihmiskunnan kehityksen ratkaisevana askeleena, ollaan sekä suomalaisten että eläinkunnan piirissä vielä kaukana täysin itseriittoisesta ja seksuaalisesti vapautuneesta eurooppalaisesta. Jos esimerkiksi talitiaisosaisivat kunnolla postmodernisoitua, nekin voisivat joukol-

la kokoontua jonkin suomalaisen pikkukaupungin koripallohalliin samanlaisen pidäkkeettömän soitimen ja joukkopariutumisen merkeissä kuin Dicksonin elokuvassa. Millainen lopullinen vapaus – ei enää tuon saman liian läheisen partnerin huolellista vartioimista, ei enää kärsivällisyyttä vaativaa munimista, hautomista ja ruokkimista, vaan pelkkää yksinään yhdessä olemisen lihallista riemua. Lintuja tarkkailevat ihmiset saattaisivat kyllä tällaisesta muutoksesta pahasti huolestua: selvästi jokin virus tai geenimutaatio koettelee talitiaisiantaa, ja sukupuutto sekä lajin tuho ovat peruuttamattomasti ovella.

Ihminen ei ole kuin talitiainen, sillä hänellä on kuulemma tietoinen järki ja tahto, joilla vaikuttaa kohtaloonsa. Kari Hotakainen kyseenalaistaa järjen kaiken muun kuin myytäväksi kelpaavien objektien valikoimisen käyttövoimana. Harvassa ovat ne, joilla on omaa tahtoa haluta jotakin vahvasti poikkeavaa. Hotakaisen tekstistä saa sen käsityksen, että nykypäivänä tuollaista poikkeavuutta ei edusta mikään uusi ja erikoinen pariutumistapa tai yhtäaikaista, julkista parittelua harrastavien ihmisten määrä ja sukupuolijakauma. Poikkeavuutta on taipumus hellyyteen, kyky haluta pysyvää ja tyydyttävää ihmissuhdetta. Homo kapitalismuksen näkökulmasta tällaiset seikat toki joutavatkin marginaaliin, sillä niillä on hyvin vaikea rahastaa. Kadonnut Harri Boström on amatiltaan missing link manager,

Kari Hotakainen
Huolimattomat
Helsinki: WSOY, 2006
267 s.

ja hänen elämäntyönsä oli myydä valheellisin perustein jotakin enimmäkseen tarpeetonta. Hän on tottunut uskomaan, että rahalla saa sen, mitä mielestään tarvitsee ja haluaa. Pohjimmiltaan hän ei siis usko, että olisi olemassa sellaisia tarpeita ja haluja, joita ei voisi tyydyttää rahalla. Nimensä mukaan *Huolimattomat* tosiaan kertoo huolimattomuudesta. Antero Mokka ja Leila Korhosen tapaan jotkut eivät suostu huolimaan täytenä tavarana mitä tahansa korviketta. Jotkut toiset puolestaan eivät osaa huolia sitä, mitä todella tarvitsisivat.

Kuva on tullut lihaksi. Se vakuuttaa paljastavansa kaiken sen, minkä me tarpeettomassa ja haitallisessa häveliäisyydessämme olemme yrittäneet salata. Hämäläinen ottaa pintakuvia Mokasta, mutta niissä kuvissa ei sisus näy, eikä mikään olennainen ole paljasta. Kuva on kuitenkin vaarallinen, sillä se pettää meidät uskomaan näkemämme. Kuvat me täytämme omilla toiveillamme ja luuloillamme totuudesta. Kokemuksesta me tiedämme, että sanat voivat olla valheita, ja siksi mielen paraatiovella on pidettävä vartiota sanojen varalta. Mutta samaan aikaan kuva livahtaa sisään kyökin puolelta ja isännöi tuvassa kuin vieras valloittaja. Kuvan mukana

tulee kaikki sellainen, mikä sanoilla on yritetty torjua. Rikoskomisario Mokka muistelee aikoja, jolloin televisiossa oli vain kaksi kanavaa ja yksi mielipide. Niinä samoina aikoina ihmiset olivat yksiavioisia, rahaa oli vähän ja harvoilla, eikä päähän ollut tapana potkia. Nykyään, pohtii Mokka, pahuus on kärsinyt inflaation; siitä on huolestomassa käytössä lähtenyt voima ja merkitys. Kun ihmiset käyttäytyvät yhä holtittomammin, suurin osa kirjatuista rikoksista on arjen ajattelemattomuudesta syntyneitä mokia. Leila Korhonen katselee syrjästä kaupungin tuottamia ihmisiä, jotka yhtenänsä vaihtavat vaimoa, miestä ja mielipidettä yksinkertaisesti pelkästä holtittomuudesta. Työssään kyynistyneen Kuoleman miehestä suurin osa ihmisten mielipiteistä on vain selityksiä sille pahalle, jota he ovat tehneet se jälkeen, kun he päättivät hoitaa asiansa helpoimman kautta.

Hotakaisen sanat ja lauseet ovat lukemattomia pieniä kuvia toistensa lomassa. Tällaisen kerromuksen vaarana on suuremman kuvan, itse tarinan aidosti postmoderni pirstoutuminen pieniksi naseviksi iskulauseiksi, joilla ei ole muuta kuin näppärän mainospuheen hetkellinen voi-

ma. Hotakainen kuitenkin ylittää sanojen sudenkuopan ja säilyttää monisärmäisten lauseiden takana virtaavan tarinan. Tekstistä löytyy niitä oikeita tunteita, joita kirjan henkilötkin elämänsä kaipaavat; alussa on sydän kurkussa jännittävä Boströmin kohtaloa ja loppupuolella pelättävä sitä, ettei Mokka sittenkään ehdi ajoissa. Yhtäkkiä jotkut satunnaiset lauseet irrottavat äänekkään ja holtittoman naurun. Lopussa tekstin tummasta pohjasta repeää esiin voimakas lämmin valo ja silmänurkasta löytyy outoa kosteutta: ilman mitään epäilyä, tämä on vahva romanttinen tarina. Valitettavasti romantiikka vain on kulutustarpeeseen perustuvien vaihtosuhteiden ja massiivisen pornoteollisuuden maailmassa hellyyden ja läheisyyden kaltainen poikkeava ja tuomitava ilmiö. Romantiikkaan taipuvaisen vähemmistön on joko piilotettava häpeänsä kaapissa tai oltava valmiina taistelemaan oikeuksiensa puolesta. Mokka ja Raitio ovat kokeneita poliiseja, jotka taistelevat tarvittaessa. Kun he löytävät Boströmin muovisen lelunaisen, heissä muhiva kiukku ja turhautuminen purkautuvat räikeästi näköjään aivan syyttömään kohteeseen. Pornolelun runtelulla

on kuitenkin heille tarkoituksensa. ”Tappamalla” sen he yrittävät tappaa pois omiin naisiinsa ja tyttäriinsä kohdistuvaa uhkaa, mutta samalla he puolustavat myös itseään siltä pornoistuneelta käsitykseltä, joka itsestään selvän luonnonvoiman hahmossa tyypistää miehen kaluksi ja kieltää hänen perimmäisen oikeutensa toisen ihmisen kiintymykseen. Narskuvan ja kalsean muovin sijasta nämä oikeat miehet haluavat oikeaa ihoa.

Saattaa hyvinkin käydä niin, että suomalaiset talitiaisetsukset eurooppalaistuvat. Ne koputtavat talvella ikkunaan, kun lintulauta on tyhjä. Sillä tavalla ne vaativat, että niiden tarpeita kunnioitetaan. Siinä ikkunalla keikkuessaan ne voivat sattumalta nähdä televisiokuvaa ja katsella videotallenteelta Matt Dicksonin tuotantoa. Jos se vaikuttaa niiden mielestä mullistavalta vaihtoehdolta kiinteälle parisuhteelle, ne ehkä siirtyvät joukolla koripallohallille pariutumaan. Mutta varmaa on, että kaikki eivät mene mukaan. Jäljelle jäävät ne omapäiset änkyrät, jotka eivät huoli toisten vouthotuksista, vaan terveiden estojensa voimalla jatkavat sukua ja perivät maan.